

درسهائی از زندگانی
زنان نامدار
در قرآن و حدیث و تاریخ

جلد دوم

مؤلف

دکتر احمد بهشتی

شرکت چاپ و نشر بین الملل

بهشتی، احمد، ۱۳۱۴ -

درسهایی از زندگانی زنان نامدار در قرآن و حدیث و تاریخ امامیه بهشتی - سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل
- ۱۳۸۵ -

ISBN 978-964-304-188-5 (دوره)

ISBN 978-964-304-124-3 (ج ۱)

ISBN 978-964-304-127-4 (ج ۲)

ISBN 978-964-304-127-4 (ج ۳)

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

چاپ قبلی: سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز و چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۶۸.

زنان مقدس اسلام، ۲۰ زنان مسلمان، الف. سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، عنوان

ج. عنوان: زنان نامدار در قرآن و حدیث و تاریخ.

۲۹۷/۹۷

BP ۵۲/۹۵۴

۱۳۸۵

۴۸۵/۱۵۴۵۳

کتابخانه ملی ایران

درسهایی از زندگانی

زنان نامدار

در قرآن و حدیث و تاریخ

جلد دوم

مؤلف

دکتر احمد بهشتی

ناشر

شرکت چاپ و نشر بین الملل

نوبت چاپ اول - بهار ۱۳۸۶

چاپ و صحافی چاپخانه سپهر

شمارگان ۳۰۰۰ نسخه

قیمت ۱۳۰۰۰ ریال

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۱۲۷-۴

حق چاپ محفوظ است

WWW.intlpub.ir

email:intlpub@intlpub.ir

فهرست

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۳	مریم، مادر عیسی روح الله
۳۰	یوکابد، مادر موسی کلیم الله
۳۸	آسیه، همسر فرعون و دختر مزاحم
۴۳	ذلفاء، دختر زباین لبید
۴۹	زنی که به شکایت آمده بود
۵۱	کنیزی از امام سجاد (ع)
۵۴	زینب، همسر رسول خدا
۶۱	ام رافع (سلمی)
۶۴	خوله، همسر عثمان بن مظعون
۶۶	خوبله، زنی که سوره مجادله به خاطر ظهار او نازل شد
۶۹	خوله، همسر حمزه سید الشهداء
۷۱	خیره، همسر ابودرداء
۷۳	زن سه طلاقه
۷۶	صفیه، دختر والا گهر عبدالمطلب
۷۹	اروی، دختر حارث بن عبدالمطلب
۸۳	اروی، دختر عبدالمطلب
۸۵	دره، دختر ابولهب
۸۷	ام الحکم، دختر زبیر بن عبدالمطلب

۸۸	عاتکه، دختر عبدالمطلب
۸۹	ام لقمان، دختر عقیل
۹۱	ام قاسم، دختر جعفر طیار
۹۲	لبابه، همسر عباس بن عبدالمطلب
۹۴	نقیسه، دختر حسن بن زید
۹۷	ام ایمن، پرستار رسول خدا
۹۹	امامه، دخترزاده پیامبر گرامی اسلام
۱۰۱	ام البنین، مادر ابوالفضل (ع)
۱۰۵	خوله، مادر محمد بن حنفیه
۱۰۸	رباب، همسر امام حسین (ع)
۱۱۰	نسیبه
۱۱۲	فضه، کنیز حضرت زهرا (ع)
۱۱۷	ام الخیر، از شیعیان مخلص و مجاهد
۱۲۱	آمنه، از شیعیان قهرمان و مجاهد
۱۲۴	زرقاء، سرکوبگر جباران و ستمکاران
۱۲۷	سوده، دختر عماره بن اشتر
۱۳۲	ام سنان، دختر خبثه مذحجی
۱۳۶	جروه، دختر مروه بن غالب تمیمی
۱۳۸	عکروه، از شیفتگان عدل راستین علی (ع)
۱۴۰	بکاره هلالی، فریادگر قهرمان
۱۴۳	دارمیه حجونی، نمونه ای از جهاد و مبارزه
۱۴۶	سمیه، مادر عمار باسر، نخستین شهید زن در اسلام
۱۴۸	هند، دختر زید انصاری، نوحه گری برخون شهیدان
۱۵۰	لیلا غفاری، همکاری دلیر برای رزمندگان اسلام
۱۵۱	عمره، شاعره ای قهرمان
۱۵۳	ام معبد خزاعی، نمونه والای سخنوری
۱۵۵	ام وهب، همسر عبد الله بن عمیر
۱۵۸	بلقیس، شهریار سبا
۱۸۱	ام حبیب، همسر امام مجتبی (ع)
۱۸۳	ام براء، حماسه سرای صفین

۱۸۵ ام رعله قشیری، بانوی ادیب اسلام

۱۸۶ ام ذر، همسر قهرمان ابوذر غفاری

www.ketab.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

یکی از کارهای اساسی در عصر ما، تدوین کتبی پیرامون معرفی چهره‌های برجسته زنان بزرگوار و نمونه، طی دورانهای تاریخی قبل و بعد از اسلام و به ویژه صدر اسلام است.

اگر زنان مسلمان معاصر، این واقعیت را بشناسند که زنان با ایمان و متعهد، علاوه بر انجام وظایف خانوادگی، همواره زیر سایه رهبری انبیاء و ائمه — صلوات الله علیهم — منشاء آثار و خدمات مهم اجتماعی، سیاسی و تبلیغی و ارشادی بوده و در حرکت جوامع دینی، سهم مؤثری داشته‌اند، قطعاً شخصیت دینی و اصالت مکتبی خود را بهتر درک می‌کنند و در تداوم بخشیدن راه اسلاف صالح خود به گونه‌ای خستگی ناپذیر می‌کوشند..

در این کتاب — که در سه جلد منتشر می‌شود — یکصد و پنجاه زن از زنان تاریخ ساز قبل و بعد از اسلام، معرفی شده‌اند که در میان این ستارگان پرفروغ چهره نورانی فاطمه و مادرش خدیجه و دخترش زینب — علیهن سلام الله — جلوه و تلالؤ خاصی دارد.

امید که زن مسلمان معاصر، با مطالعه سرگذشت اینگونه زنان، پیوند خود را با آنان قوی‌تر کند و بهترین الگوی زندگی فردی و اجتماعی و خانوادگی را از زندگی آنان اقتباس نماید و خود اسوه و سرمشقی بشود برای همه زنانی که تحت تأثیر شعارهای پرچ و دروغین به بیراهه افتاده و اسیر از خود بیگانگی شده‌اند.

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين
خدای را سپاسگزارم که توفیق داد و مطالب جلد دوم نیز به همان سبکی
که در مقدمه چاپ دوم جلد اول تذکر داده شد، برای استفاده خوانندگان
علاقه‌مند آماده گردید.

در این مقدمه، توجه خوانندگان را به این آیه شریفه جلب می‌کنم:

هم الذين كفروا وصدّوكم عن المسجد الحرام والهدى معكوفاً أن يبلغ
محله ولولا رجال مؤمنون ونساء مؤمنات لم تعلموهم أن تطوهم فتصيبكم
منهم معرة بغير علم ليدخل الله في رحمته من يشاء لوتزيلو العذابنا
الذين كفروا منهم عذاباً أليماً

(الفتح/ ۲۵)

مردم مکه بودند که کافر شدند و شما را از مسجد الحرام منع کردند
و نگذاشتند که قربانیهای شما به قربانگاه برسند و اگر نه این بود که مردان
و زنانی مؤمن — که شما آنها را نمی‌شناسید — پامال می‌شدند و از یورش
شما به شهر مکه آسیب می‌دیدند و این کار غیر عالمانه، موجب ناراحتی
شما می‌شد، دست شما را باز می‌گذاشتیم تا به آنها یورش برید. اما دست
شما را باز نگذاشتیم تا خدا هر که را خواهد داخل رحمت خود کند و اگر
مؤمنین و کفار مکه از هم جدا می‌شدند، کافرانشان را به عذابی دردناک
گرفتار می‌کردیم.

نکته مهمی که در این آیه شریفه مطرح است، این است که مشرکین مکه در
پناه مؤمنین هستند و به خاطر اینکه زنان و مردان مؤمن مکه آسیب نبینند و

مؤمنین رزمنده از آسیب آنها ناراحت نشوند، اجازه بورش به شهر مکه داده نمی‌شود.

امام صادق (ع) در رابطه با این آیه شریفه فرمود:
لَوُ اخْرَجَ اللّٰهُ مَا فِیْ اَصْلَابِ الْمُؤْمِنِیْنَ مِنَ الْكَافِرِیْنَ وَمَا فِیْ اَصْلَابِ الْكَافِرِیْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِیْنَ لَعَذَّبْنَا الَّذِیْنَ كَفَرُوا
اگر مؤمنانی که در اصلااب کافرانند و کافرانی که در اصلااب مؤمنانند، بیرون می‌آمدند، ما کافران را عذاب می‌کردیم.

بنابراین، فرزندانی که کافر می‌شوند، ولی در اصلااب مؤمنانند، به خاطر ایمان پدران و نیاکان محفوظ می‌مانند و پدرانی که کافرند و فرزندان مؤمنی در اصلااب خود می‌پروراند نیز به خاطر ایمان فرزندانشان محفوظ می‌مانند.
حضرت نوح، هنگامی که از خداوند برای قوم خود تقاضای هلاک کرد، چنین فرمود:

اَنْكَبْ اِنْ تَذَرَهُمْ یَبْضُلُوا عِبَادَكَ وَلَا یَلْدُوا الْاَفَا جَرَّأَ كَقَرَّأَ

(نوح/ ۲۷)

اگر آنها را رها کنی، بندگان را گمراه می‌کنند و جز گنه‌کار کفر پیشه نمی‌زایند.

بنابراین، اگر قوم نوح، خود اهل ایمان بودند، یا در اصلااب خود مؤمنانی می‌پرورانیدند، هرگز به نفرین حضرت نوح گرفتار نمی‌شدند و بلایی برای آنها نازل نمی‌شد.

از اینگونه آیات و روایات، قداست ایمان به دست می‌آید. از آنجا که ایمان قداست دارد، مؤمن هم مقدس است.

می‌توان گفت: در کتابهای ما تا حدودی حق مردان با ایمان اداء شده است. اما حق زنان با ایمان بسیار کم اداء شده است. بنابراین، با توجه به قداست ایمان و مؤمن، در این مقدمه به خوانندگان عزیز عرض می‌کنیم که علاوه بر هدفی که برای تدوین مجلدات کتاب: «درسهایی از زندگی زنان نامدار در قرآن و حدیث و تفسیر» در جلد اول مطرح شده، هدفی دیگر نیز در کار است و آن، معرفی چهره نورانی زنان با ایمان که معمولاً پیش ما مردم گمنامند و در پیشگاه خدا نامدارند. اگرچه آنها نیازی به این معرفی ندارند. بندگان مخلص خدا پیش خدا معروفند و محتاج این نیستند که پیش خلق خدا معروف باشند. اما این ماییم که به شناخت آنها محتاجیم و این ماییم که وظیفه

داریم دین خود را در قبال آنها ادا کنیم.

در این جلد، خواننده گرامی با چهره نورانی پنجاه زن برجسته و نمونه و قهرمان آشنا می‌شود که تعداد کمی از آنها یا به نام یا بدون نام، در قرآن کریم ذکر شده‌اند و بقیه در تاریخ و حدیث.

امید است که پرتو نورانیت این زنان عالیه مقام، در اعماق دل و جان زنان مسلمان معاصر و به ویژه، زنان انقلابی کشور ما نفوذ کند و آنها را در راه پیمودن مقامات عالیه ایمان و فداکاری یاری بخشد.

اهل ایمان نورانیت دارند. زیرا در پرتو نور وحی قرار گرفته‌اند و از آن کسب نور کرده‌اند.

ماه و ستارگان اگر چه در ذات خود نورانی نیستند، ولی به برکت نوری که از خورشید کسب می‌کنند، می‌توانند در شبهای تاریک، نورافشانی کنند.

بگذریم از تعداد کمی زنانی که در این کتاب نام مبارکشان بر تارک تاریخ و بشریت می‌درخشد و آنها با لذات نورانیت و مظهر عصمت و طهارت، اقا بقیه از منابع نور، کسب روشنی کرده‌اند و می‌توانند همچون ماه و ستارگان در ظلمت زندگی بشر، فروغ و روشنی بخشند.

* * *

از خوانندگان — عموماً — و از صاحب نظران — خصوصاً — انتظار دارد که این اثر را به دیده نقد بنگرند و نگارنده را از نظرات توضیحی و اصلاحی خود بهره‌مند سازند. باشد که این اثر آموزنده و تربیتی که به منظور الگوسازی برای زن معاصر، عرضه شده است، هر چه مفیدتر و کاملتر در راه تأمین هدف خود به پیش رود.

ربنا وقفنا لما تحب وترضى

تهران — احمد بهشتی